

Liikuntapalveluiden arvonlisävero vaihtelee

Liikuntapalveluita tarjoavan yrittäjän on oltava tarkkana arvonlisäveron kanssa. Kun liikuntaa mahdollistaa, on veroprosentti 10. Kun valmentaa, niin ALV onkin 24 prosenttia.

Oppaan ohjaamaan koskenlaskuun sovelletaan alennettua kymmenen prosentin arvonlisäverokantaa. Kuva: Antero Aaltonen

VEROTUKSEN ASiantuntija, OTM Paula Bock työskentelee helsinkiläisessä BOWA-lakitoimistossa. Bock on syventynyt liikunnan arvonlisäverotukseen erityisesti yhteistyössä Suomen Ratsastajainliiton kanssa. Verohallinto teki vuonna 2022 tarkastuksia useisiin ratsastuskouluihin, jotka ottivat yhteyttä Ratsastajainliittoon. Erityisesti ratsastuskoulutuntien arvonlisäverotus kiinnosti Verohallintoa. Tarkastelussa olivat myös harjoituskilpailut. Verohallinto oli päivittänyt ratsastuskouluja koskenutta arvonlisävero-ohjeistusta suuntaan, joka ei vastannut todellista tilannetta.

Ratsastajainliitto pyysi apua BOWA-lakitoimistolta, jonka juristeista Bockilla ja **Valtteri Gundersbyllä** on kokemusta verotusosaamisen lisäksi hevososalalta. Ratsastajainliitto sai heiltä koulutusta ja ohjeita liittyen epäselviin tulkitoihin. Yhteistyössä Verohallinnon johtavien arvonlisäveroasiantuntijoiden **Juha Perttolan** ja **Mika Jokisen** kanssa Bock ja Gundersby tekivät verohallinnon ohjeistukseen

täsmennyksiä. Verohallinnon lopulta tekemät muutokset olivat pitkälti BOWA:n esittämien mukaisia. Yrittäjille ongelmia aiheuttaneet epävarmuustekijät vähenivät, kun verohallinto yhtenäisti mm. ratsastuskoulujen tuntien arvonlisäverokantoja koskevaa linjaustaan.

Mikä on mahdollistamista, mikä valmentamista?

Kyse on rajanvedosta liikunnan mahdollistavan ja tavoitteellista urheilua katsottujen palveluiden välillä. Kaupallisissa liikuntapalveluissa on käytössä kaksi verokantaa: 10 prosentin alennettu ja yleinen 24 prosentin kanta. Oikeuskäytännössä on linjattu, että valmentaminen ei ole liikunnan mahdollistava, vaan kilpailemiseen tähtäävä palvelu. Tällöin verokanta on yleisen arvonlisäverokannan mukaisesti 24 prosenttia.

Korkeimman hallinto-oikeuden (KHO) linjauksen mukaan ratsastuskoulun ratsastustunti on liikunnan mahdol-

listava palvelu, jolloin sovelletaan alennettua verokantaa. Esimerkiksi ratsastuksen lajitekkinen opetus tai valmennus muuttaa myytävän palvelun luonteen ohjatun liikunnan harjoittamisesta opetuspalveluksi. Tällöin käytössä on yleinen verokanta.

– Suurin ongelma on se, että liikunnan mahdollistava palvelu on alennetun arvonlisäverokannan alainen. Mutta mikä on liikunnan mahdollistava palvelu? Tästä on kysymys, tiivistää Bock.

Ratsastuskoulut ovat jo aiemmin joutuneet hakemaan oikeutta soveltaa alemmaa arvonlisäveroa KHO:sta. Vuonna 2009 KHO linjasi, että ratsastuskoulujen tunnit ovat liikunnan mahdollistavia palveluita. Verohallinto väitti kuitenkin vuonna 2022, että jos tunnilla on vähemmän ihmisiä paikalla kuin alun perin oli tarkoitus, niin kyseessä on valmentaminen. Tämän tulkinnan verohallinto myönsi Bockin mukaan vääräksi ja muutti ohjeistustaan siten, ettei osallistujien lopullinen määrä voi muuttaa palveluntarjoajan palvelun luonnetta.

Arvonlisävero vaikuttaa tyttöjen ja naisten harrastuksissa

Myös tanssitunteja tarjoavien yritysten toiminnan luonne on muuttunut. Ne järjestivät pitkään pääasiassa tanssitunteja esimerkiksi kymmenen hengen ryhmälle, mikä oli selvästi ryhmäliikuntaa. Monet harrastajat haluavat kuitenkin kilpailla harrastetasolla, jolloin syntyy helposti tulkintaongelma. Tunnilla saattaa olla kolme osallistujaa. Tällöin joudutaan Bockin mukaan kysymään, missä kulkee valmennuksen ja liikunnan mahdollistavan palvelun raja.

Kokonaisuuteen vaikuttaa se, että liikunta-alan yritysten tarjoamat palvelut kuuluvat arvonlisäveron piiriin ja seurojen järjestämä toiminta on yleensä arvonlisäverotonta. Liikuntapalveluja koskevan alennetun verokannan tarkoituksena on lieventää ei-kaupallisten ja kaupallisten liikuntapalvelujen erilaista verokohtelun vaikutuksia. Arvonlisäverolain tulkintaan voi tämän vuoksi vaikuttaa liikuntamuodon harrastuksen laajuus ja järjestäytyminen. Tällöin tarkastellaan sitä, järjestääkö liikuntamuodon toimintaa valtakunnallisesti organisoitunut virallinen liitto.

Harrastajamääriltään suurten joukkuelajien, kuten jalkapallon ja jääkiekon juniori- ja harrastetoimintaa hoitavat seurat. Näissä lajeissa valtaosa harrastajista on poikia ja miehiä. Pääosin tyttöjen ja naisten harrastamisissa ratsastuksessa ja tanssissa palveluja tarjoavat suurelta osin yksityisyrittäjät.

Veropolitiikka on myös liikuntapolitiikkaa

Arvonlisäverotusta koskevat ratkaisut ovat usein liikuntapoliittisia. Bock muistuttaa **Petteri Orpon** hallituksen ohjelman tavoitteena olevan saada suomalaiset liikkumaan enemmän. Samaan aikaan ohjelmaan sisältyy kuitenkin liikunnan arvonlisäverokannan nostaminen kymmenestä neljääntoista. Korotusta ei tehty vuoden 2024 osalta, mutta se toteutuu vuoden 2025 alussa.

– Meidän pitäisi tukea kaikkea, mikä edistää hyvinvointia. Jos puhutaan harrastusten tukemisesta, niin siitä ei saa tehdä yrittäjille liian vaikeata korkeiden kustannusten muodossa. Lopulta eron arvonlisäveron määrässä maksaa kuitenkin kuluttaja, sanoo Bock.

Paula Bock. Kuva: Tiina Raitio

Pääongelma on eri arvonlisäverokantojen soveltaminen.

Pääongelma on kuitenkin eri arvonlisäverokantojen soveltaminen, johon vaikuttavat myös Euroopan unionin päätökset. Erikseen myytävistä personal trainer -palveluista maksettava arvonlisävero on 24 prosenttia, mikä perustuu EU-tuomioistuimen kesällä 2022 antamaan ratkaisuun. PT-palvelun arvonlisävero on kuitenkin tuoreen EU-tuomioistuimen päätöksen mukaan alennetun verokannan piirissä, jos se sisältyy kuntosalin käyttöoikeuteen. Myös esimerkiksi yhä suosittuimpien hiihto- ja juoksukoulujen arvonlisävero on yleisen kannan mukainen 24 prosenttia.

– Liikunta lisää ihmisten hyvinvointia. Pitäisikin voida luottaa siihen, ettei tätä tehdä kohtuuttoman kalliiksi arvonlisäverotuksella.

Arvonlisävero otettiin käyttöön Suomessa vuonna 1994, jolloin se korvasi liikevaihtoveron. Syynä oli Suomen liittyminen Euroopan unioniin, joiden sisämarkkinat vaativat yksinkertaisempaa verotusmallia. Yleinen arvonlisäverokanta nousi 24 prosenttiin vuonna 2013, jolloin alennetuksi, muun muassa liikunnan mahdollistavien palveluiden arvonlisäveroksi tuli 10 prosenttia.

Arvonlisäveron osuus valtion verokertymässä on suuri. Se tuotti vuonna 2022 valtiolle 25 miljardia euroa. Tuloverojen kertymä on 42,7 miljardia euroa. Jos tuloverotusta pyritään alentamaan, kasvaa paine korottaa kulutukseen koh-

distuvia veroja, joista arvonlisävero on ylivoimaisesti tuottoisin valtiolle.

Arvonlisäveron maksaa kuluttaja, mutta se vaikuttaa palveluiden kokonaishintaan. Bock muistuttaa, että ratsastus on tyttöjen ja naisten suosima harrastus, jota julkinen sektori on tukenut Suomessa vain vähän. Ruotsissa on merkittävä määrä valtion ja kuntien tukemia ratsastuskouluja. Suomessa koulut ovat yksityisten perustamia ja rahoittamia.

– Ratsastushallit ja -tallit ovat miljoonaluokan projekteja. Samaan aikaan maassa on paljon pääosin yhteiskunnan varoin rakennettuja jäähalleja ja jalkapallokenttiä, vertaa Bock.

Hötkyilemällä ei tule kuin veroseuraamuksia

Pienten toimijoiden on usein vaikea kamppailla verohallinnon kanssa tulkinnoista. Yrittäjä ottaa kullurikin vuoksi harvoin juristin avukseen. Hallinnollisessa prosessissa oikeudenkäyntikulut korvataan harvoin, vaikka voitaisikin verohallintoa vastaan käydyn oikeudenkäynnin. Bock kehottaa epäselvissä tilanteissa olemaan kuitenkin hötkyilemättä ja kysymään aina neuvoa veroasiantuntijalta.

Ongelmana on Bockin mukaan usein se, että yrittäjä olettaa kirjanpitäjällä olevan tarvittava verotuksellinen ja oikeudellinen asiantuntemus esimerkiksi alennetun arvonlisäverokannan soveltamisesta. Näin ei kuitenkaan aina ole.

Verotusasiat tuntevan lakimieheen kannattaa Bockin mukaan ottaa yhteyttä, jos Verohallinto lähettää selvityspyynnön tai tulossa on verotarkastus. Verohallinnolle ennen tarkastusta laadittu vastaus selvityspyyntöön on käsittelyn pohjana, eikä annettuja tietoja ole helppo muuttaa verotarkastuksessa. Juristiin otetaan kuitenkin yhteyttä vasta, kun verotarkastus käytännössä tehty ja yrittäjä saa kuulemispyynnön liittyen tarkastuksessa tehtyihin havaintoihin. Aiemmin yrittäjän puolesta mahdollisesti esitetyt näkökohdat rajoittavat juristin toimintamahdollisuuksia.

Bockin mukaan Verohallinto ei tunne kaupallisten liikuntapalveluiden moninaista kirjoa. Yksittäinen työntekijä saattaa olla perillä esimerkiksi ratsastuskoulujen tilanteesta omien kokemustensa kautta, mutta muille se ei ole tuttua.

– Verohallinto pyrkii totta kai yhdenmukaistamaan ratkaisuja. Tosiasiassa ne riippuvat siitä, kuka verotarkastajista asiaan alkaa perehtymään.

Verottajaa pidetään Bockin mukaan edelleen uhkana. Hän muistuttaa, että Verohallinnon kanssa voi keskustella. Verohallinto kuuntelee sen tulkinnot kyseenalaistavia hyvin perusteltuja näkemyksiä. Ei riitä kuitenkaan, että väittää tulkinnan olevan väärä.

– Aika moni Suomessa ajattelee verohallinnon olevan aina oikeassa, mutta näin ei ole. Verohallinto ei säädä lakeja eikä pääätä niiden soveltamisesta, se tulkitsee niitä. Viime kädessä tulkintaerimielisyyden ratkaisee korkein hallinto-oikeus, muistuttaa Bock. ♦

► Liikunnan arvonlisäverokanta:

www.vero.fi/syventavat-vero-ohjeet/ohje-hakusivu/60609/liikuntapalvelujen-arvonlisäverokanta/

Verohallinnon liikuntaa koskevia arvonlisäverolinjauksia

KUN KYSE EI OLE LAJIN HARJOITTAMISEEN tavanomaisesti ja tyypillisesti liittyvästä ohjauksesta ja valvonnasta, vaan ratsastuksen lajiteknisestä opetuksesta tai valmennuksesta, myytävän palvelun luonne muuttuu ohjatun liikunnan harjoittamisesta opetuspalveluksi.

Ratsastusvaellukset ja maastoratsastus, joihin ei liity ajanvietteellisiä tai elämyksellisiä lisäpalveluja, ovat liikunnan mahdollistavaa palvelua. Sen vuoksi niihin sovelletaan alennettua verokantaa. Pelkkä hevosen vuokraus rinnastuu urheilu- ja liikuntavälineen vuokraukseen.

Golfin ja pienoisgolfin pelaaminen on liikuntaa ja pelioikeuden luovuttaminen palvelua, jolla annetaan mahdollisuus liikunnan harjoittamiseen. Green card -kortin suorittamisesta perittävään maksuun sovelletaan yleistä verokantaa.

Ohjattu poniratsastustunti ratsastustallin maneesissa tai maastossa on palvelua, jolla annetaan mahdollisuus liikunnan harjoittamiseen. Poniratsastus kauppakeskuksen pihassa kauppakeskuksen avajaisissa maksua vastaan on puolestaan pääasialliselta luonteeltaan huvi- ja ajanviettepalvelua.

Palvelu, jonka asiakas hankkii ensisijaisesti virkistämiseksi-, elämys-, huvi- tai rentoutumistarkoituksessa ei ole arvonlisäverolaissa tarkoitettua liikunnan mahdollistavaa palvelua, vaikka palvelun suorittaminen olisi fyysisesti vaativaa ja vaikka palveluun sisältyisi myös liikuntaa.

Kun palvelun pääasiallisena tarkoituksena on henkisen hyvinvoinnin edesauttaminen, rentoutuminen tai stressinhallinta, myyntiin sovelletaan yleistä verokantaa. Tällainen palvelu on esimerkiksi mindfulness.

Yhtiö järjestää aloittelijoille tarkoitettuja juoksukouluja. Juoksukoulussa asiakkaille opetetaan oikea juoksu- ja hengitystekniikka, annetaan ohjeita varusteiden hankintaan ja laaditaan harjoitteluohjelma. Lisäksi kurssiin kuuluu juoksemista tukevaa ravintoneuvontaa sekä ohjattuja juoksulenkkejä.

Juoksu on liikuntamuoto, jota tyypillisesti harjoitetaan itsenäisesti ilman ohjausta. Yhtiön myymä palvelu pitää sisällään juoksu- ja hengitystekniikkaan, varusteiden hankintaan ja ruokatottumuksiin liittyvää ohjausta ja opetusta, jolla on ostajan näkökulmasta olennainen merkitys. Yhtiön myymä palvelu on kokonaisuudessaan yleisen verokannan alaista opetuspalvelua.

Erilaiset luonnossa tapahtuvat ohjelmalliset retket, kuten kalastus-, metsästys-, lintubongaus- ja luontoretket, joihin sisältyy kävelyn ja muun liikunnan lisäksi kalastusta, metsästystä, tietoisuutta, opastusta ja järjestettyä ohjelmaa, ovat pääasiassa muuta kuin palvelua, jolla annetaan mahdollisuus liikunnan harjoittamiseen.

Luonnossa tapahtuva ohjattu liikunta, johon ei sisälly edellä luetellun kaltaisia oheispalveluja, on palvelua, jolla annetaan mahdollisuus liikunnan harjoittamiseen. Palveluun sovelletaan alennettua verokantaa. Muun muassa ohjattuihin hiihto-, lumikenkä-, ratsastus-, patikka-, pyöräily-, potkukelkkailu- ja sauvakävelyvaelluksiin sovelletaan alennettua verokantaa. Alennetun verokannan alaista palvelua on samoin esimerkiksi oppaan ohjaama koskenlasku ja kanoottimelonta.

Lähde: Verohallinnon verkkosivut